Zemřel prof. Oldřich Král, jedna z nejvýznamnějších postav české sinologie

Literární vědec a překladatel z čínštiny, profesor sinologie a srovnávací literatury Oldřich Král zemřel ve čtvrtek 21. 6. 2018 ve věku 87 let.

související:

Česká sinologie ztratila významného překladatele [22. června 2018, obecprekladatelu.cz]

Na každém překladu, a na čínském zvlášť, je nejtěžší jej odevzdat, říká profesor Král, laureát čínské státní knižní ceny za mimořádné překladatelské zásluhy [4. října 2017, ff.cuni.cz]

Řeka je zelená, hory jsou modré, sedlina, bledlina,
jak všechno roste, zeroká.

(ze Skládání krajů)

S velkou lítostí Vám všem oznamujeme,
že náš milovaný tatínek a dědeček

OLDŘICH KRÁL
sinolog, komparatista a překladatel,

je už na cestě, ze které se nevrátí.

Zemřel po krátké nemoci 21. června 2018 ve věku 87 let.

K poslednímu rozloučení se sejdeme
v pátek 29. června ve 12 hodin
ve velké obřadní síni krematoria v Praze-Strašnicích.

Jménem celé rodiny synové Jan a Marek,
vnuk Jonáš a vnučky Anna, Rozálie,
Veronika a Karolína Erna.

Oldřich Král se narodil 13. září 1930 v Praze. Vystudoval sinologii a anglistiku na FF UK v Praze (1949–1953), poté absolvoval vědeckou aspiranturu u prof. Průška v Orientálním ústavu (1954–57; v letech 1956–1957 pobýval na Pekingské univerzitě v Pekingu; titul CSc. získal v roce 1960). V roce 1958 se vrátil na FF UK jako odborný asistent.

V roce 1965 absolvoval vědeckou stáž opět na Pekingské univerzitě. Od roku 1969 zde ale nesměl z politických důvodů

přednášet a bylo pozastaveno jeho habilitační řízení, v roce 1971 byl z FF UK propuštěn a do roku 1972 se živil dělnickými profesemi na Nákladovém nádraží Žižkov, poté byl přijat do Sbírky orientálních umění Národní galerie na místo kurátora malířství a kaligrafie.

Během působení v Národní galerii připravil řadu výstav a katalogů, většinou ve spolupráci s L. Hájkem. Průběžně pracoval na překladech literárních a filozofických textů, některé menší vyšly samizdatově (Mistr Čuang, Mnich Okurka, Tribunová sútra Šestého patriarchy, Shánění krávy: Deset obrazů hledajícího ducha), pod krycím jménem Josefa Fasse vyšlo v Odeonu Starožitné zrcadlo. V polovině osmdesátých let dokončil překlad Snu v červeném domě a Odeonu bylo dovoleno tento překlad národního čínského románu vydat ve třech svazcích, počínaje rokem 1986. Poslední svazek vyšel v roce 1988 a posléze získal cenu Odeonu za nejlepší překlad roku 1988. Pak už následovala vydání dalších Královských překladů.

V roce 1990 se Oldřich Král vrátil na FF UK, kde vedl Katedru (dnes Ústav) Dálného východu (1990–1998). Zároveň na FF UK založil Centrum komparatistiky, které též v průběhu 90. let vedl. V roce 1990 byl na základě habilitační práce odevzdané v roce 1969 jmenován v obnoveném habilitačním řízení docentem čínské a srovnávací literatury. V roce 1993 byl jmenován profesorem sinologie a srovnávací literatury Univerzity Karlovy a do roku 2000 působil jako ředitel Centra komparatistiky FF UK.

V roce 1997 založil při Univerzitě Karlově „Chiang Ching-kuo International Sinological Center“ (CCK-ISC), sponzorované tchajwanskou Chiang Ching-kuo Foundation for Scholarly Exchange, jehož úkolem byl rozvoj čínských studií v evropském a zvláště středoevropském regionu. V roce 1994 zorganizoval v Praze pravidelný kongres Evropské asociace čínských studií (EACS); byl také po léta členem komitétu této asociace.

V letech 2000–2001 byl rektorem Literární akademie Josefa

Škvoreckého v Praze. Po roce 1990 působil na řadě zahraničních univerzit (Peking, Hong Kong, Londýn, Leiden) a zúčastnil se řady mezinárodních konferencí. Od roku 2006 byl předsedou Pražského lingvistického kroužku.

Za své celoživotní dílo obdržel prof. Oldřich Král řadu významných ocenění, jako jsou např. Cena nakladatelství Odeon za nejlepší překlad roku 1988; Mezinárodní cena za překlad *Snu v červeném domě* ke 240. výročí úmrtí Cao Xueqina (Peking 2003); Cena Učené společnosti České republiky za rok 2010 v kategorii humanitních věd; Česká státní cena za překladatelské dílo (2010); Čínská státní cena za překladatelské dílo (Peking 2017).

Nejvýznamnější práce prof. PhDr. Oldřicha Krále, CSc.

Knihy:

Umění čínského románu. Praha: SPN, 1965, 88 s.

Čínská filosofie: Pohled z dějin. Praha: Maxima, 2005, 373 s.

Překlady (edice včetně komentářů a studie na místě doslovu):

Cchao Süe-čchin: *Sen v červeném domě* (překlad a studie). Praha: Československý spisovatel, 1986–1988, 3 sv.

Chuej-neng: *Tribunová sútra Šestého patriarchy* (překlad a studie). Praha: Odeon, 1988, 107 s.

Čchan (překlad a komentáře). Praha: Inspirace, 1990, 75 s.

Mistr Čuang: *Vnitřní kapitoly* (překlad a komentář). Praha: Odeon, 1992, 115 s.

Kniha mlčení: Texty staré Číny (překlad, komentáře, studie). Praha: Mladá fronta, 1994, 237 s.

I-ťing = Kniha proměn (překlad, komentáře, studie). Praha: Maxima, 1995, 277 s. (poté další 4 rozšířená vydání)

Wu Ťing-c‘: *Literáti a mandaríni: Neoficiální kronika Konfuciánů* (překlad, studie). Olomouc: Votobia, 1995, 682 s.

Sunzi (Mistr Sun): *O válečném umění* (překlad a studie). Olomouc: Votobia, 1995, 104 s.

Tao-ťi: *Malířské rozpravy mnicha Okurky* (překlad a komentáře). Olomouc: Votobia, 1996, 106 s.

Kuo-an Š’Jüan: Shánění krávy: deset obrazů hledajícího ducha. Praha: Brody, 1998, 10 s. a 13 s. obr. příl.

Liu Xie: *Duch básnictví řezaný do draků*. Praha: Brody, 2000, 406 s.

Tři nadání: 3 × 24 starých básní o básnictví, malířství a kaligrafii. Praha: Mladá fronta, 2000, 171 s. (překlad spolu s Karlem Šiktancem)

Ernest F. Fenolossa, Ezra Pound: *Čínský písemný znak jako básnické médium* (překlad spolu s M. Pokorným, doslov Oldřich Král). Praha: Fra, 2005, 84 s.

Mistr Zhuang: *Sebrané spisy* (překlad a studie). Praha: Maxima, 2006.

Shitao, Malířské rozpravy Mnicha Okurky (překlad, komentáře, studie, bilingvní edice). Praha: Fra, 2007, 143 s.

Wumenguan. Brána bez dveří (překlad, komentáře, studie). Lásenice: Maxima 2007, 182 s.

Mistr Sun o válečném umění (překlad). Jiří Kolář: *Mistr Sun o básnickém umění.* Společné vyd. 1. Praha: Dokořán, 2008, 221 s.

Zhu Xi: *Velké učení; Doktrína středu* (překlad a komentář). Lásenice: Maxima, 2008, 168 s.

Dong Yue: *Vsuvka do Putování na západ: román na přidanou.* Maxima, 2009.

Li Yu: *Rouputuan – Meditační rohožky z masa.* Maxima, 2011.

Knihy mlčení – textů staré Číny. 3. vydání, Galerie Zdeně Sklenář, Praha, 2015.

Stopy tuše – čínské malířské texty. Galerie Zdeněk Sklenář, Praha, 2016.

Redigované sborníky:

Z dějin literatur Asie a Afriky. 1. díl: Literatury Starého a Předního Východu (uspořádal Oldřich Král). Praha: SPN, 1965, 168 s.

Charles University on Far Eastern Culture: Studies and Essayes (edited by Oldřich Král and Vlasta Hilská). Praha: Univerzita Karlova, 1968, 171 s.

Orientální umění: Ze sbírek Národní galerie v Praze: Katalog výstavy, Praha 1990 (výstavu a katalog připravil Oldřich Král et al.). Litoměřice: Severočeská galerie, 1990, 25 s.

Znaky: Čínská kaligrafie: Národní Galerie v Praze, Sbírka mimoevropského umění: Klášter sv. Anežky České, září–listopad 1992 (autorem výstavy a katalogu Oldřich Král). Praha: Národní galerie, 1992, 47 s.

Kontext – překlad – hranice: Studie z komparatistiky (uspořádali Oldřich Král, Martin Procházka a Vladimír Svatoň). Pardubice: Marie Mlejnková, 1996, 154 s.

Mezi okrajem a centrem: Studie z komparatistiky II (uspořádali Vladimír Svatoň, Anna Housková, Oldřich Král). Pardubice: Nakladatelství Marie Mlejnkové pro Centrum komparatistiky na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze, 1999, 227 s.

Tradice a experiment: současná čínská tušová malba : 17. června 2001 – 30. září 2001, zámek Zbraslav (sestavil Oldřich Král et al.). Praha: Národní galerie, 2001, 95 s.

Cesty: Pojem – metafora – žánr: Studie z komparatistiky IV (uspořádali Oldřich Král a Zdeněk Hrbata). Praha: Centrum komparatistiky, Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, 2004, 246 s.

Různost rozhovorů: Poezie – Filosofie – Věda: Studie z komparatistiky V (uspořádali Oldřich Král a Zdeněk Hrbata). Praha: Malvern pro oddělení komparatistiky Ústavu české literatury a literární vědy FF UK, 2006, 294 s.

Verš a próza (uspořádali Oldřich Král, Zdeněk Hrbata a Martin Pokorný). Praha: Malvern, 2010, 132 s.

Studie (výběrově za posledních dvacet let):

Překládání čínského románu a jeho hlubší smysl. *Kritický sborník* 11, 1991, č. 3, s. 23–25.

Studium komparatistiky na vysoké škole. *Svět literatury* 2, 1992, č. 3, s. 60–63.

Durch Übersetzen ans sinnliche Ufer Übersetzen. *Litteraria Pragensia* 2, 1992, č. 4, s..21–29.

Komparatistika na Karlově universitě a Václav Černý. In: *Václav Černý: 26. 3. 1905 – 2. 7. 1987. Sborník z konference konané 4. 11. 1993 na Dobříši* (red. Marie Langerová). Praha: Obec spisovatelů v nakladatelství Český spisovatel, 1994.

Místní význam: Prostorová dimenze interpretace. *Svět literatury* 3, 1994, č. 7, s. 93–97.

Co je komparatistika, co není a k čemu je na světě. In: *Václav Černý – Život a dílo: Materiály z mezioborové konference*

pořádané Ústavem pro českou literaturu AV ČR, Filozofickou fakultou UK, Ústavem pro soudobé dějiny AV ČR. Náchod 23. –25.března 1995. Praha: Ústav pro českou literaturu AV ČR, 1996, s. 197–207.

Cesty: Metafory čínské imaginace. In *Studie z komparatistiky* IV, Praha: FF UK, 2004, s. 9–52.

Teorie literatury a umění: Hodnota srovnávací. In *Srovnávací poetika v multikulturním světě.* Praha: FF UK, 2004, s. 13–23.

Čínská báseň v Čechách – na staré téma aktuálně. In: *Český překlad II (1945–2004): Sborník příspěvků z kolokvia, které se konalo v Ústavu translatologie FF UK v rámci výzkumného záměru Základy moderního světa v zrcadle literatury a filozofie v Praze 8. dubna 2005* (usp. napsal Milan Hrala, red. Jovanka Šotolová). Praha: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav translatologie, 2005, s. 26–49.

Na hraně: Mezi filosofickým a poetickým rozhovorem. In: *Různost rozhovorů: Poezie – Filosofie – Věda: Studie z komparatistiky V* (uspořádali Oldřich Král a Zdeněk Hrbata). Praha: Malvern pro oddělení komparatistiky Ústavu české literatury a literární vědy FF UK, 2006, s. 55–69.

Tušová čára a čínský písemný znak: Mytopoetická zápletka. *Svět literatury* 16, 2006, č. 33, s. 56–69.

Vědomí básně a vědomí básníka ve staré Číně. In: *Původ poezie: Proměny poetické inspirace v evropských a mimoevropských kulturách* (usp. Sylva Fischerová a Jiří Starý). Praha: Argo, 2006, s. 15–34.

Proměny: Předlohy Mathesiových čínských překladů. In: *Text mezi literaturami* (usp. Iva Krejčová, Martin Hrdina, Kateřina Pípová). České Budějovice: Jihočeská univerzita, 2007, s. 5–37.

Integrální poetika čínského lyrismu. In: *Literatura mezi*

uměními (usp. Kateřina Pípová, Monika Mikolášková). České Budějovice: Filozofická fakulta Jihočeské univerzity, 2009, s. 9–35.